

— Сұхбатимизни «Жаңон адабиеті» журнали нима максадда ташкил этилган эди? деган саводдан босласақ.

— Истиқтол Ұзбекистонни бутун дүнеге танитти. Жаңонға юз түгіл бораёттан юртимизнинг маңнайы-мәрфір кіефаси янада салобатларок бұлғорға лозим эди. Чunksи маңнавиятын бутун давлатгина, халқынша башқашар билан беллашылашқа кодир бўлади. Жаңон маданияти, адабиети ва санъатини ўрганиши, ундан боҳбар бўйиш ҳам ҳар бир халқ маңнайы тараққиятинга катта таъсир кўрсатади. Шунинг учун Президентимиз Мустакилликнинг илк йилларидан оған маңнавиятинга алоҳида меҳр билан қараб, гамхурлик кўрсатиб келмода.

1997 йилнинг февраль ойида Юртимизнинг маҳсус Фармони билан ташкил этилган журналини маңнайы ҳам, айтиш керакки, ушбу меҳр ва гамхурлигининг ёрқини фидодасидир.

Журнал салжак беш йил мобайнида маданий-адабий хәтиимиздә ўзининг мустахкам ўрнига эга буди. Ҳар ойда бир марта чикадиган бу журнал китобхонлар күнлигини янги настрий, шеърий, публицистик вадиатик асарлар билан шундуд этиши, уларнинг фикрини терапаштирадиган, жаңон адабиетидаги янгилликлар билан ошно ададиган асарлар єзолнан килишида ҳамиша изланышда. Шу сабабдан бўлса керакки, бу журналнинг додимий муҳисинлари, уни қидириб топиб ўйнидиган муштарилар пайдо бўлди. Журналда босилаётган асарлар китобхонларни бефарқ көлдириштаган шундан ҳам маңлумки, муштарилар ҳар ғал таҳририятга кўнгироқ килиб, єзлон килинаётган асарларга ўз муносабатларини билдиримдадар.

— Утган давр мобайнида журналхонлар эътиборини қозониб, шов-шув ўйғотган асарлар кўп бўлдими?

— Авало, ҳар бир асар ўзбек китобхони учун янгилек. Маңнайы озука ҳазинаси. Мақтаниш эмас-ту, ёнг яхши деб топилган асарларни санаб чикадиган бўлса, уларга катта жой керак. Буничининг «Партияниң оптиналари», Артур Хейлиниң «Оқном ҳабарлари», Ремарканинг «Удуст» асарларини журналхонлар бетоқатлик билан ютюби ўқиганлари, шундайд асарларни кўпроқ босингандар, деб кўнгироқлар килишгани, таҳририятимизга келишгани биз учун жуда-жуда қувончлидир. Янама қувончлиси, уқишига

ташна одамларнинг борлиги.

— 2002 йилда журналнинг режалари қанақа? У қандай асарлар билан журналхонларни хушнуд этимоки?

— Албатта, бу йил ҳам режалар катта. Биз қадим ва юқин ўтмишдаги ёнг яхши асарлар тархимисини єзлон килишида давом этади. Жумладан, матбуотда «Жаңон адабиеті» журналида жаңонга машҳур модерн асарлар кам босиляти» деган таъна билдирилган эди.

хон адабиеті»га обуна бўлган муштарийнинг пул куймайди — у журналдан пулiga ярашса ва ҳатто ундан ортиқ ҳам маңнайы озука ола билади ва айни кунда обунага тўлаған пулни билан журналнинг бемалол фоалиятини курасишига катта ёрдам беради.

— Маълумки, журналда єзлон килинаётган асарлар, аввало, тархима килинади. Бу борада киничилик ва муаммолар йўкми?

— Муаммо янги тархималарнинг

ларда «карлилк гашти»ни сурәтган бўлсалар да, журналини ишида фаол қатнашиб, оғиримизни енгил килиб туришибди. Мен бу ўринда Кодир Мирмуҳаммадов, Комил Низомов, Носир Фозилов, Жонрид Абдуллахоновлар каби ветеранларимизни назарда тутапман. Уларнинг ёнгига Мирализ Аъзамининг ҳам кўшмогерак — бу инсон бетоблик туфайли тўшакка қадам килган бўлса-да, бир қанча шоирларнинг шеъларини журнал учун тархима килиб берди. Беихтиёр одам уларга раҳмат дегиси ва ҳаммаларига узоқ умр, сизхат-саломатлик тилагиси келади.

— Бозор иктисолиди шароитида оталик ташкилотлари ёхуд хомийларнинг маддади барнибиз зарур...

— Молия вазирлиги билан Маркзий банкни бошхомиймиз, десак ҳам бўла-веради. Банк бўлимларини журналини харид килиши ва унда рекламалар жойлаштириши бизга ҳам моддий, ҳам маңнавий ёрдам келтиради.

Соликчилар бир қарагандан адабиетдан узоқ турдиган, бутун ташвиши «бер-бер»дан иборат одамларга ўшайди. Буни қарангни, бундай тасаввурлар ҳамма вакт ҳам тўғри чиқармас экан. Республика Давлат солиқ кўмитаси икодий ишларда фойдаланшин максадиди бир миллион сўнг ёрдам кўрсатади. Хула, янги иктисолид муносабатлар шароитида маңнавият масалаларига бундай ётчиборлик муносабат ҳар томонлама таҳсинга сазовор. Қанини бундай химмат доираси кенгайгаб бораверса...

Биз қадим-қадимдан китобга, китоб ахлига, маңнайы фазилатларга алоҳида ёзтибор билан қарайдиган ҳалк эдик. Якин-якинларда фрак биттагина нашримизни «Лиля» 300 номди йирик-йирик китоблар чиқарар ва улар миллион-миллион нусхаларда сотилади. Адабий журналаримизнинг адади 250-300 миндан ошиб ётади. Бозор иктисолиди деб, шу сифатларни бой бераб кўйсак, китоб ўқимай кўйсак, жуда ачинчалоҳи хот булур эди.

«Жаңон адабиеті» журнали, биринчи нафабати, журналхонларни, улар учун, уларнинг маңнавий маддади юксалиши учун чиқарилган. Шундай экан, бу журналга обуна бўлишини унгтамайлик ва шу йўл билан унинг бокий умр кўришига ёрдам берайлайди.

«Жаңон адабиеті» журнали бош мухаррири, адабиётшунос олим Озод ШАРАФДИНОВ билан сұхбат

Шундай таъналарга жавобан янги йилда К. Фунэнсинг «Артенино Круининг ўлуми» деган романини ёхуд турк адабиаси Суад Дарвешнинг «Босфорли Ҳабир» деган романини єзлон килишини режалаштирганим. Бундан ташкири, танкини шоир Вафо Файзулло Франс Кафканинг романи тархимаси устидаги ишламоқдамиз. Айтсан, таҳририят сирларини очиб кўймасман, деб ўйлайман. Булардан бири — буюн юнан файласуғи Афлотуннинг «Давлат» деб аталган асаридир. Тўғрироғи, шу асардан бир парча. Асарнинг ўзи анча катта бўлгани учун факат унинг сўнгги бобини — идеал давлатда юритган ўрни хакида мулоҳаза юритган бобини чоғчиликни ўтиш ниятидамиз. Шунингдек, ҳозир Франциядаги Илмий-тадқиқотлар марказининг директори, Лувр олий мактабининг профессори, ўрта Осиё тарихига оид йигирмага яки иммий-тарихий рисолаларнинг муаллифи Жан Пол Рулинг соҳибкорон Амир Темур хакидаги асарини чет тиллар олий ўкув юртимизнинг доценти Абдимурод Қўйибов бевосита французы тилидан ағдарган.

Шундай таъналарга жавобан янги йилда К. Фунэнсинг «Артенино Круининг ўлуми» деган романини ёхуд турк адабиаси Суад Дарвешнинг «Босфорли Ҳабир» деган романини єзлон килишини режалаштирганим. Бундан ташкири, танкини шоир Вафо Файзулло Франс Кафканинг романи тархимаси устидаги ишламоқдамиз. Айтсан, таҳририят сирларини очиб кўймасман, деб ўйлайман. Булардан бири — буюн юнан файласуғи Афлотуннинг «Давлат» деб аталган асаридир. Тўғрироғи, шу асардан бир парча. Асарнинг ўзи анча катта бўлгани учун факат унинг сўнгги бобини — идеал давлатда юритган ўрни хакида мулоҳаза юритган бобини чоғчиликни ўтиш ниятидамиз. Шунингдек, ҳозир Франциядаги Илмий-тадқиқотлар марказининг директори, Лувр олий мактабининг профессори, ўрта Осиё тарихига оид йигирмага яки иммий-тарихий рисолаларнинг муаллифи Жан Пол Рулинг соҳибкорон Амир Темур хакидаги асарини чет тиллар олий ўкув юртимизнинг доценти Абдимурод Қўйибов бевосита французы тилидан ағдарган.

Ўйлайманки, 2002 йил учун «Жа-

СИЗНИНГ АЖРАЛМАС ДЎСТИНГИЗ

«Жаңон адабиеті» журнали бош мухаррири, адабиётшунос олим Озод ШАРАФДИНОВ билан сұхбат

— Сұхбатимизни «Жаңон адабиеті» журнали нима максадда ташкил этилган эди?

— Истиқтол Ұзбекистонни бутун дунёга танитти. Жаңонға юз түгіл бораёттан юртимизнинг маңнайы-мәрфір кіефаси янада салобатларок бўлғорға лозим эди. Чunksи маңнавиятын бутун давлатгина, халқынша башқашар билан беллашылашқа кодир бўлади. Жаңон маданияти, адабиети ва санъатини ўрганиши, ундан боҳбар бўйиш ҳам ҳар бир халқ маңнайы тараққиятинга катта таъсир кўрсатади. Шунинг учун Президентимиз Мустакилликнинг илк йилларидан оған маңнавиятинга алоҳида меҳр билан қараб, гамхурлик кўрсатиб келмода.

1997 йилнинг февраль ойида Юртимизнинг маҳсус Фармони билан ташкил этилган журналини маңнавия ҳам, айтиш керакки, ушбу меҳр ва гамхурлигининг ёрқини фидодасидир.

Журнал салжак беш йил мобайнида маданий-адабий хәтиимиздә ўзининг мустахкам ўрнига эга буди. Ҳар ойда бир марта чикадиган бу журнал китобхонлар күнлигини янги настрий, шеърий, публицистик вадиатик асарлар билан шундуд этиши, уларнинг фикрини терапаштирадиган, жаңон адабиетидаги янгилликлар билан ошно ададиган асарлар єзолнан килишида ҳамиша изланышда. Шу сабабдан бўлса керакки, бу журналнинг додимий муҳисинлари, уни қидириб топиб ўйнидиган муштарилар пайдо бўлди. Журналда босилаётган асарлар китобхонларни бефарқ көлдириштаган шундан ҳам маңлумки, муштарилар ҳар ғал таҳририятга кўнгироқ килиб, єзлон килинаётган асарларга ўз муносабатларини билдиримдадар.

— Утган давр мобайнида журналхонлар эътиборини қозониб, шов-шув ўйғотган асарлар кўп бўлдими?

— Авало, ҳар бир асар ўзбек китобхони учун янгилек. Маңнайы озука ҳазинаси. Мақтаниш эмас-ту, ёнг яхши деб топилган асарларни санаб чикадиган бўлса, уларга катта жой керак. Буничининг «Партияниң оптиналари», Артур Хейлиниң «Оқном ҳабарлари», Ремарканинг «Удуст» асарларини журналхонлар бетоқатлик билан ютюби ўқиганлари, шундайд асарларни кўпроқ босингандар, деб кўнгироқлар килишгани, таҳририятимизга келишгани биз учун жуда-жуда қувончлидир. Янама қувончлиси, уқишига

ташна одамларнинг борлиги.

— 2002 йилда журналнинг режалари қанақа? У қандай асарлар билан журналхонларни хушнуд этимоки?

— Албатта, бу йил ҳам режалар катта. Биз қадим ва юқин ўтмишдаги ёнг яхши асарлар тархимисини єзлон килишида давом этади. Жумладан, матбуотда «Жаңон адабиеті» журналида жаңонға машҳур модерн асарлар кам босиляти» деган таъна билдирилган эди.

хон адабиеті»га обуна бўлган муштарийнинг пул куймайди — у журналдан пулiga ярашса ва ҳатто ундан ортиқ ҳам маңнайы озука ола билади ва айни кунда обунага тўлаған пулни билан журналнинг бемалол фоалиятини курасишига катта ёрдам беради.

— Маълумки, журналда єзлон килинаётган асарлар, аввало, тархима килинади. Бу борада киничилик ва муаммолар йўкми?

— Муаммо янги тархималарнинг

ларда «карлилк гашти»ни сурәтган бўлсалар да, журналини ишида фаол қатнашиб, оғиримизни енгил килиб туришибди. Мен бу ўринда Кодир Мирмуҳаммадов, Комил Низомов, Носир Фозилов, Жонрид Абдуллахоновлар каби ветеранларимизни назарда тутапман. Уларнинг ёнгига Мирализ Аъзамининг ҳам кўшмогерак — бу инсон бетоблик туфайли тўшакка қадам килган бўлса-да, бир қанча шоирларнинг шеъларини журнал учун тархима килиб берди. Беихтиёр одам уларга раҳмат дегиси ва ҳаммаларига узоқ умр, сизхат-саломатлик тилагиси келади.

— Бозор иктисолиди шароитида оталик ташкилотлари ёхуд хомийларнинг маддади барнибиз зарур...

— Молия вазирлиги билан Маркзий банкни бошхомиймиз, десак ҳам бўла-веради. Банк бўлимларини журналини харид килиши ва унда reklamalar жойлаштириши бизга ҳам маңнавий ёрдам келтиради.

Соликчилар бир қарагандан адабиетдан узоқ турдиган, бутун ташвиши «бер-бер»дан иборат одамларга ўшайди. Буни қарангни, бундай тасаввурлар ҳамма вакт ҳам тўғри чиқармас экан. Республика Давлат солиқ кўмитаси икодий ишларда фойдаланшина маддади бир миллион сўнг ёрдам кўрсатади. Хула, янги иктисолид муносабатлар шароитида маңнавият масалаларига бундай ётчиборлик муносабат ҳар томонлама таҳсинга сазовор. Қанини бундай химмат доираси кенгайгаб бораверса...

Биз қадим-қадимдан китобга, китоб ахлига, маңнайы фазилатларга алоҳида ёзтибор билан қарайдиган ҳалк эдик. Якин-якинларда фрак биттагина нашримизни «Лиля» 300 номди йирик-йирик китоблар чиқарар ва улар миллион-миллион нусхаларда сотилади. Адабий журналаримизнинг адади 250-300 миндан ошиб ётади. Бозор иктисолиди деб, шу сифатларни бой бераб кўйсак, китоб ўқимай кўйсак, жуда ачинчалоҳи хот булур эди.

«Жаңон адабиеті» журнали, биринчи нафабати, журналхонларни, улар учун, уларнинг маңнавий маддади юксалиши учун чиқарилган. Шундай экан, бу журналга обуна бўлишини унгтамайлик ва шу йўл билан унинг бокий умр кўришига ёрдам берайлайди.

Яхи ҳамки, тархимонларнинг эски гвардиясидан қолган вакиллар экан — улар ҳам мекнаткаш, ҳам ўз касбини яши кўрадиган. Шундай экан, бу журналга обуна бўлишини унгтамайлик ва шу йўл билан унинг бокий умр кўришига ёрдам берайлайди.

